

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain, maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain ja Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 3 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain, maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain ja Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 41/2015 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- maatalousekonomisti Antti Unnaslahti, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Katri Valjakka, maa- ja metsätalousministeriö
- yksikönjohtaja Vesa Perätalo, Maaseutuvirasto
- ylitarkastaja Lotta Kaila, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)
- maatalousjohtaja Minna-Mari Kaila, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- puheenjohtaja Holger Falck, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia, maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettua lakia ja Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia. Maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia muutettaisiin siten, että kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaan liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät siirrettäisiin Elintarviketurvallisuusvirastolta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hoidettaviksi vuoden 2016 alusta. Lakia ehdotetaan muutettavaksi lisäksi siten, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämiin tukiin liittyviä tehtäviä voitaisiin keskittää jonkin keskuksen tai joidenkin keskusten tehtäväksi. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset maitorekisteristä, jotka ovat tarpeen maidontuotannon perusteella myönnettävän tuen suunnittelua, hallinnointia, myöntämistä ja valvontaa varten. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi joitain tarpeelliseksi katsottuja vähäisiä muutoksia.

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2015 vp

Maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettua lakia ehdotetaan täsmennettäväksi nuorille viljelijöille myönnettävän tuen osalta siten, että sitä voitaisiin myöntää enintään viiden vuoden ajan Euroopan unionin suorien tukien järjestelmässä myönnettävää nuoren viljelijän tukea vastaavasti. Lisäksi ehdotetaan luovuttavaksi mahdollisuudesta poiketa kotieläintalouden tukien myöntämisen edellytyksenä olevasta vähimmäispinta-alasta.

Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että suorina tukina maksettavassa tukimäärässä otettaisiin huomioon Euroopan unionin lainsäädännön rahoituskuria koskevat säännökset. Esitys liittyy valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi maatalouden tukien toimeenpanosta annettua lakia (192/2013), jäljempänä toimeenpanolaki, maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annettua lakia (1559/2001) ja Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annettua lakia (193/2013). Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä jäljempänä esitettävin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaan liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät

Esityksessä toimeenpanolakia ehdotetaan muutettavaksi muun muassa siten, että kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaan liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät siirretään Elintarviketurvallisuusvirastolta Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hoidettaviksi vuoden 2016 alusta. Ehdotuksen mukaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjaa ja valvoo täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden alaan kuuluvien kasvinsuojeluaineiden osalta. Kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvonnassa tarkastetaan muun muassa, että kasvinsuojeluaineiden käyttäjä on käyttänyt vain Suomessa hyväksytyjä kasvinsuojeluaineita niiden myyntipäällyksessä olevien ohjeiden ja merkintöjen mukaisesti ja että kasvinsuojeluaineet säilytetään erillään elintarvikkeista ja rehuista sekä lasten ulottumattomissa.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että kemikaalivalvontaan liittyvät viranomaistehtävät järjestettiin Suomessa uudella tavalla vuoden 2011 alusta lukien, kun aiemmin Elintarviketurvallisuusvirastossa, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastossa ja Suomen ympäristökeskuksessa hoidetut kemikaalivalvonnan viranomaistehtävät siirrettiin ja keskitettiin Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon. Samassa yhteydessä Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon siirrettiin edellä mainituista virastoista tarvittavat henkilöresurssit tehtävien hoitamiseen. Elintarviketurvallisuusvirastosta siirrettiin tuolloin Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon 12 henkilöä kasvinsuojeluaineisiin liittyvine tehtävineen.

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2015 vp

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että vuoden 2011 alusta voimaan tullessa kemikaalivalvontaan liittyvien viranomaistehtävien uudelleenjärjestelyssä päädyttiin jättämään kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvonnan ohjaus- ja valvontatehtävä Elintarviketurvallisuusvirastolle. Mainitut Elintarviketurvallisuusviraston tehtävät pitävät sisällään muun muassa kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvontaohjeen laatimisen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastajien kouluttamisen ja heidän tekemiensä tarkastuskäyntien ohjauksen sekä osallistumisen valvonnan kehittämiseen ja komissiolle tehtävien raporttien laatimiseen. Vuoden 2011 jälkeisenä aikana on kuitenkin käynyt ilmi, että kasvinsuojeluaineiden käytön valvonnan ohjauksen jakaantuminen eri viranomaisille on tuonut haasteita muun muassa tiedon kulkuun ja aiheuttanut epäselvyyttä toimijoiden keskuudessa. Elintarviketurvallisuusvirasto on käytännössä joutunut ohjaamaan kasvinsuojeluaineisiin ja niiden käytön tavanomaiseen valvontaan liittyviä kysymyksiä Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vastattavaksi sekä pyytämään asiantuntija-apua ohjeistukseen ja tiedotukseen.

Toimitetussa selvityksessä on todettu, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto hoitaa esitetyn muutoksen jälkeen samat kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaan liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät kuin Elintarviketurvallisuusvirasto hoitaa tällä hetkellä. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tehtäviin kuuluu muutoksen jälkeen siten muun muassa kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvontaohjeiden tekeminen ja valvontapöytäkirjojen laatimisen ohjeistaminen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastajien kouluttaminen ja niiden tekemien tarkastuskäyntien ohjaus, osallistuminen valvonnan kehittämiseen ja komissiolle tehtävien raporttien laatimiseen sekä tuensaajille tiedottaminen kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen vaatimuksista. Käytännössä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto tulee ohjaamaan vuosittain noin 550 maatilalla tehtävää valvontaa, jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastajat suorittavat.

Selvityksessä on korostettu, että Turvallisuus- ja kemikaaliviraston palveluksessa olevat henkilöt eivät itse tule suorittamaan mitään tehtäviä paikan päällä tai tuensaajiin kohdistuvia valvontoja, vaan nämä tehtävät kuuluvat jatkossakin elintarvike-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuten nykyisin. Muutoksena aiempaan Turvallisuus- ja kemikaalivirasto laatii valvontaohjeet elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastajille sekä kouluttaa valvojat kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvonnan osalta Elintarviketurvallisuusviraston sijaan. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ei myöskään määrää mitään sanktioita kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen noudattamatta jättämisestä, vaan tältä osin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on jatkossakin se taho, joka määrää mahdolliset sanktiot aluehallintoviraston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen suorittamien täydentävien ehtojen valvontojen tulosten perusteella.

Selvityksessä on tuotu esiin, että Turvallisuus- ja kemikaaliviraston valvonta- ja ohjaustehtävät ovat pääosin viranomaisiin kohdistuvaa toimintaa. Kasvinsuojeluaineisiin liittyvät viranomaistehtävät ovat kokonaisuus, jonka hoitamisen edellytyksenä on monipuolinen asiantuntemus tehoaineista, valmisteiden ominaisuuksista, niiden käytön ehdoista ja rajoituksista sekä käyttötarkoituksista ja -tavoista. Koska kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvonnassa valvotaan saman lainsäädännön noudattamista kuin Turvallisuus- ja kemikaaliviraston vastuulla nykyisin olevassa kasvinsuojeluaineiden valvonnassa ja koska virastolla on laajalti asiantuntemusta kasvinsuojeluaineista, kasvinsuojeluaineita koskevasta lainsäädännöstä ja lainsäädännön toimeenpanosta, on perusteltua siirtää täydentävien ehtojen kasvinsuojeluaineiden valvonnan ohja-

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2015 vp

us- ja valvontatehtävät Turvallisuus- ja kemikaaliviraston hoidettaviksi. Mainittujen tehtävien siirtämisellä voidaan myös saavuttaa synergiaetuja valvonnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Viitaten edellä todettuun valiokunta painottaa sitä, että kasvinsuojeluaineiden täydentävien ehtojen valvonnan ohjaus- ja valvontatehtävän siirtämisellä Elintarviketurvallisuusvirastolta Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon ei saa olla vaikutuksia valvontatapahtumaan maatilalla tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tarkastajien paikan päällä tekemiin tarkastuksiin muutoinkaan taikka tarkastusmaksujen tasoihin. Esityksestä ei saa aiheutua viljelijöille uusia kustannuksia aiheuttavia velvoitteita.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että valvonnassa tehtyjä havaintoja seuraavissa jatkotoimenpiteissä otetaan huomioon säännösten monimutkaisuus ja vaikeaselkoisuus. Jatkotoimenpiteenä tulee ensisijaisesti olla pelkkä ohjaus oikeaan menettelyyn. Tiedottamisesta ja tiedonsaannista on huolehdittava ns. yhden luukun periaatetta noudattaen.

Tuen takaisinperintä

Valiokunta toteaa, että toimeenpanolain 31 § (Tuen takaisinperintä) sisältää yleissäännökset tukien takaisinperinnästä ja sitä sovelletaan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) ja maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) tukiin sekä eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014) nojalla myönnettyihin tukiin ja korvauksiin.

Voimassa olevan toimeenpanolain 31 §:n 2 momentin mukaan takaisinperinnästä voidaan luopua, jos takaisinperittävä määrä on alle 100 euroa ilman korkoja tuensaajaa ja myönnettyä yksittäistä tukea kohden. Esityksessä momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että takaisinperinnästä voitaisiin luopua silloin, jos takaisinperittävä määrä on enintään 100 euroa yksittäistä tukea kohden nykyisen alle 100 euron määrän sijaan.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että lakiehdotuksen ja voimassa olevan lain 31 §:n 2 momentin sanamuodon mukaan takaisinperinnästä "voidaan" luopua säännöksestä ilmenevin edellytyksin. Valiokunta pitää säännöstä epätäsmällisenä.

Valiokunta ehdottaakin 31 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että takaisinperinnästä luovutaisiin pääsääntöisesti aina niissä tapauksissa, joissa alkuperäinen takaisinperittävä määrä on enintään 100 euroa ilman korkoja tuensaajaa ja myönnettyä yksittäistä tukea kohden. Poikkeuksena ehdotetaan säädettäväksi mainitun pykälän 1 ja 3 momentissa mainitut tilanteet. Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle tuensaajalle, kaikki tuensaajat vastaisivat esityksessä olevan lakiehdotuksen mukaisesti yhteisvastuullisesti tuen maksamisesta.

Voimassa olevan lain 31 §:n 1 momentin mukaan virheellisesti tai perusteetta maksettava tuki on perittävä takaisin ensinnäkin silloin, jos tuen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet tai tuen ehtoja ei ole noudatettu. Tuki on mainitun momentin mukaan perittävä takaisin myös siinä tapauksessa, että tuensaaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen, tai jos tuensaaja estää tar-

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2015 vp

kastuksen toteuttamisen. Lisäksi tuki on perittävä takaisin siinä tapauksessa, että asianomaista tukea koskeva Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Voimassa olevan lain 31 §:n 3 momentin mukaan Euroopan unionin kokonaan tai osittain rahoitettaman tuen takaisinperinnästä, takaisinperittävän määrän laskemisesta, korosta ja takaisinperinnän määräajasta säädetään tilatukiasetuksessa, soveltamisasetuksessa ja Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY, Euratom) No 2988/95.

Valiokunta toteaa, että toimeenpanolain 31 §:n 1 momentin 3 kohdan säännös kuuluu tarkalleen seuraavasti: "3) tuensaaja on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen tai maksamiseen." Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu esimerkkinä tilanne, jossa hakemuksessa ilmoitetaan tuen maksun perusteena oleva pinta-ala, joka on hakijalla tiedossa aiemmasta digitoinnista. Jos kokonaispinta-ala muuttuu ainoastaan hieman (tukivaikutukset enintään 100 euroa) uudessa digitoinnissa, pinta-ala tiedon antamista ei voida tulkita sellaiseksi virheelliseksi tiedoksi, joka olisi olennaisesti vaikuttanut tuen myöntämiseen.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

31 §. Tuen takaisinperintä. Edellä yleisperusteluissa todetuin perustein valiokunta ehdottaa pykälän 2 momentin muuttamista.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännös. Kun valiokunta on päättänyt ehdottamaan lain 31 §:n 2 momenttia muutettavaksi edellä mainitulla tavalla, lain voimaantulo- ja siirtymäsäännöksen 2 momenttia tulee täydentää siten, että toimeenpanolain 31 §:n 2 momenttia sovelletaan yksiselitteisesti niihin tukiin ja korvauksiin, joita haetaan vuoden 2016 alusta lukien. Perusteena säännöksen tarkentamiselle on ensinnäkin tuenhakijoiden tasapuolinen kohtelu. Esimerkiksi vuonna 2015 haettujen viljelijätukien osalta tilanne tehtyjen tukipäätösten osalta voi vaihdella kunnittain siten, että joissain kunnissa ehditään tehdä oikaisuvaatimuskelpoinen päätös vuoden 2015 puolella, kun taas joissakin kunnissa mainitun päätöksen tekeminen voi ajoittua vuodelle 2016. Lisäksi osa vuonna 2015 haetuista viljelijätuista maksetaan tuensaajille ja tukea koskeva päätös tehdään vuonna 2016. On myös syytä korostaa sitä, että maataloustukia koskevat lainsäädäntömuutokset — lukuun ottamatta poikkeuksellisia, esimerkiksi vaikean yleisen taloudellisen tilanteen johdosta käyttöön otettuja väliaikaisia tukimuotoja — ovat käytännössä aina tulleet voimaan tietyn tukivuoden alusta lukien muun muassa tukijärjestelmien ja niiden toimeenpanon selkeyden ja tuensaajien tasapuolisen kohtelun vuoksi. Lisäksi edellä ehdotettu 31 §:n 2 momentin säännösmuutos aiheuttaa muutostarvetta tietojärjestelmiin.

Valiokunnalle toimitetussa selvityksessä on todettu, että edellä todetut muutokset on yksinkertaista ja halvinta tehdä tukivuoden alusta lukien. Korvausten mainitseminen siirtymäsäännöksessä on perusteltua sen vuoksi, että eräistä ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain nojalla myönnettävät viljelijätuet ovat lain sanamuodon mukaan korvauksia (esimerkiksi luonnonhaittakorvaus). Sen sijaan tuotantosidonnaiset palkkiot, kuten lypsylehmä- ja nautapalkkio,

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2015 vp

ovat Euroopan suorista tuista maataloudelle annetun lain 3 §:n mukaan tuotantosidonnaisia tukia, mistä syystä palkkiota ei tarvitse siirtymäsäännöksessä mainita.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 41/2015 vp sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 41/2015 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 8 §:n 1 momentin 6 kohta;

muutetaan 6 §:n 2 momentti, 11 §:n 1 momentin 3 a kohta, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 22 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 26 §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 31 §:n 2 momentti, 8 luvun otsikko, 42 ja 43 § ja 53 §:n 1 ja 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §:n 2 momentti laissa 1361/2014, 11 §:n 1 momentin 3 a kohta laissa 1365/2014, 12 §:n 1 momentti laissa 501/2014, 12 §:n 2 momentti osaksi laissa 1361/2014, 42 § laissa 584/2014 ja 43 § laissa 1358/2014; sekä

lisätään lakiin uusi 7 a ja 41 a § seuraavasti:

6§

Maaseutuvirasto

Maaseutuvirasto tekee päätöksen kansallisten tukien lain 6 §:n 2 kohdassa tarkoitettusta kuljetusavustuksesta ja tuesta kotieläintalouden palveluille sekä eräistä ohjelmaperusteisista viljelijä-

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2015 vp

korvauksista annetun lain 5 §:n mukaisesta ympäristökorvauksesta, kun korvauksen perusteena on viimeksi mainitun pykälän 7 momentissa tarkoitettu alkuperäiskasvien varmuuskokoelmien ylläpitoa koskeva sopimus tai alkuperäisrotujen perimän säilytystä koskeva sopimus. Asian käsittelyyn Maaseutuvirastossa sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään.

— — — — —

7 a §

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Poiketen siitä, mitä 7 §:ssä säädetään, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ohjaa ja valvoo täydentävien ehtojen noudattamisen valvontaa kansanterveyden sekä eläinten ja kasvien terveyden alaan kuuluvien kasvinsuojeluaineiden osalta.

11 §

Kunta

Kunta tekee päätöksen:

— — — — —

3 a) suorien tukien lain 5 §:ssä tarkoitetun ennakkoluvan myöntämisestä sekä 6 ja 6 a §:ssä tarkoitettusta ennallistamisvelvoitteesta;

— — — — —

12 §

Viranomaisen alueellinen toimivalta

Jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) nojalla toimivallasta muuta säädetä, toimivaltainen on se 8—11 §:ssä tarkoitettu viranomainen, jonka toimialueella maatalan talouskeskus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta, toimivaltainen on se viranomainen, jonka toimialueella pääosa maatalan pelloista sijaitsee.

Edellä 1 momentista poiketen toimivaltainen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain nojalla toimivallasta muuta säädetä, on se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella:

- 1) investointi toteutetaan, jos hakemus koskee ei-tuotannollista investointia;
 - 2) sopimuksen kohteena oleva alue sijaitsee, jos ympäristösopimuksen hakija on eräistä ohjelma-perusteisista viljelijäituista annetun lain 5 §:n 5 momentissa tarkoitettu rekisteröity yhdistys tai vesioikeudellinen yhteisö;
 - 3) tuotteiden varasto sijaitsee, jos hakemus koskee metsämarjojen ja sienten varastointitukea;
 - 4) mehiläistalouden harjoittajan toimintapiste sijaitsee, jos hakemus koskee mehiläistalouden tukea.
- — — — —

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2015 vp

22§

Paikan päällä tehtävä valvonta ja valvonnan laajentaminen

Maaseutuvirasto valitsee otannalla tilat täydentävien ehtojen hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten sekä ympäristöön liittyvien lakisääteisten hoitovaatimusten valvontaan. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto valitsee otannalla tilat kasvin suojeleluaineiden täydentävien ehtojen valvontaan. Elintarviketurvallisuusvirasto valitsee otannalla tilat valvontaan muiden täydentävien ehtojen osalta.

24§

Tarkastusoikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla, Ahvenanmaan valtionvirastolla, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja aluehallintovirastolla on oikeus suorittaa tässä laissa tarkoitetun tuen ja täydentävien ehtojen valvomiseksi tuenhakijoihin ja -saajiin kohdistuvia tarkastuksia. Jos tuen saamisen edellytysten valvonta tätä edellyttää, tarkastus saadaan suorittaa teurastamossa ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavassa yrityksessä.

Elintarviketurvallisuusvirastolla ja Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on oikeus olla läsnä toisen viranomaisen suorittamissa tuenhakijoihin tai -saajiin kohdistuvissa tarkastuksissa ja seurata niiden suorittamista.

26§

Viranomaisen tiedon- ja avunsaantioikeus

Viranomaisella on oikeus saada tuenhakijalta tai tämän edustajalta valvonnan suorittamiseksi tarpeelliset asiakirjat ja tiedot. Asiakirjoilla tarkoitetaan myös automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai muulla tavalla luotua tai säilytettyä aineistoa. Viranomaisella on vastaava oikeus saada tietoja teurastamoilta, maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavilta yrityksiltä, eläinjalostustoiminnasta annetun lain (319/2014) 3 §:ssä tarkoitettulta kantakirjaa pitävältä yhteisöltä ja paliskunnilta. Tuenhakijan sekä edellä tarkoitetun teurastamon ja maataloustuotteiden jalostusta tai välittämistä harjoittavan yrityksen on sallittava näytteiden ottaminen tarkastuksen edellyttämässä laajuudessa. Aineisto ja näytteet on luovutettava korvauksetta.

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2015 vp

28 §

Valvonnassa noudatettava menettely

Valvontaa suorittavalla henkilöllä on oltava Maaseutuviraston antama valvontapassi taikka Maaseutuviraston, Elintarviketurvallisuusviraston, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, aluehallintoviraston tai Ahvenanmaan valtionviraston antama tarkastusoikeuden osoittava asiakirja. Valvontapassi tai asiakirja on pyydettyäessä esitettävä tuenhakijalle tai tämän edustajalle ennen valvonnan aloittamista.

31 §

Tuen takaisinperintä

Jos tuki on myönnetty yhteisesti useammalle tuensaajalle, kaikki tuensaajat vastaavat yhteisvastuullisesti tuen maksamisesta. Takaisinperinnästä **luovutaan**, jos takaisinperittävä määrä on enintään 100 euroa ilman korkoja tuensaajaa ja myönnettyä yksittäistä tukea kohden, **jollei 1 tai 3 momentista muuta johdu**.

8 luku

Tukioikeusrekisteri ja maitorekisteri

41 a §

Maitorekisteri

Maaseutuvirasto pitää maitorekisteriä maidontuotannon perusteella myönnettävän tuen suunnittelua, hallinnointia, myöntämistä ja valvontaa varten. Maitorekisteri on maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettu rekisteri.

Maitorekisteriin voidaan merkitä seuraavat tiedot:

- 1) maitoa tuottavan tilan yksilöintitiedot;
- 2) maitoa tuottavan tilan haltija ja omistaja, yhteystiedot, henkilötunnus tai yrityksen tunnistetiedot;
- 3) tuotetun ja keräilyyn markkinointiin ostetun ja hyväksytyn maidon litramäärä;
- 4) maidon rasvapitoisuus;
- 5) maidon tuotantoajankohta;
- 6) meijerin yhteystiedot ja maidon meijeriin toimittamisen ajankohta;
- 7) kuluttajille suoraan myydyin maidon litramäärä.

Rekisteriin voidaan lisäksi merkitä muita tietoja, jos kansallinen tai Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää ja tiedot ovat välttämättömiä maitorekisterin hallinnoinnin kannalta. Meije-

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2015 vp

rin tulee toimittaa kuukausittain maitorekisteriin tuottajakohtaiset tiedot maitoa tuottavan tilan mejjeriin toimittamasta maidosta.

Rekisteröityminen maitorekisteriin on maksutonta.

42 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Maa- ja metsätalousministeriöllä, 39 §:ssä tarkoitetulla todentamisviranomaisella, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla, Luonnonvarakeskuksella, Maanmittauslaitoksella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla, aluehallintovirastoilla, Ahvenanmaan valtionvirastolla sekä kuntien viranomaisilla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada 41 ja 41 a §:ssä tarkoitetuista rekistereistä niille laissa säädettyjen Euroopan unionin suoria tukia ja maa- ja puutarhatalouden kansallisia tukia koskevien tehtävien hoitamiseksi tarvittavat tiedot.

43 §

Tietojen säilyttäminen

Tiedot säilytetään 41 ja 41 a §:ssä tarkoitetuissa rekistereissä kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyn ajan tai niin kauan kuin niiden käyttö tukiasetuksen edellyttämässä tukioikeuksien hallinnoinnissa muutoin on välttämätöntä.

53 §

Viranomaisen oikeus tietojensaantiin

Maa- ja metsätalousministeriöllä, Maaseutuvirastolla, Elintarviketurvallisuusvirastolla, Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla sekä muulla toimivaltaisella viranomaisella on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada valtion ja kunnan viranomaiselta sellaisia hakijaa, tämän taloudellista asemaa ja liike- tai ammattitoimintaa tai muuta tuen kannalta merkityksellistä olosuhdetta koskevia tietoja, jotka ovat tukea koskevan asian käsittelemiseksi välttämättömiä.

Maa- ja metsätalousministeriö, Maaseutuvirasto, Elintarviketurvallisuusvirasto ja Turvallisuus- ja kemikaalivirasto saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Euroopan unionin asianomaisille toimielimille muutoin salassa pidettävän, tämän lain toimeenpanossa saadun tiedon, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan unionin lainsäädäntöä on noudatettu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin hakemuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Tämän lain 31 §:n 2 momenttia sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 2016 tai sen jälkeen haettavaan tukeen tai korvaukseen.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat valvontatehtävät hoidetaan loppuun tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

2.

Laki

maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 27 §, sellaisena kuin se on laeissa 430/2007 ja 283/2008, sekä

muutetaan 3 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1357/2014, seuraavasti:

3 §

Hakijat

Nuorille viljelijöille tarkoitettuja tukia voidaan myöntää enintään 2 §:n 14 kohdassa mainitun asetuksen 50 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuksi ajanjaksoksi luonnollisille henkilöille tai näiden muodostamille ryhmille. Jos hakijana on yhteisö, määräysvallan yhteisössä tulee olla yhdellä tai useammalla nuorella viljelijällä. Muille ryhmille tukea voidaan myöntää vain, jos kaikki viljelijät, jäsenet tai osakkaat ovat nuoria viljelijöitä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin hakemuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain (193/2013) 3 §:n
1 momentin johdantokappale, sellaisena kuin se on laissa 1356/2014, seuraavasti:

3 §

Tukimuodot

Aktiiviviljelijälle voidaan myöntää ottaen huomioon, mitä horisontaaliasetuksen 26 artiklassa säädetään perustukea, viherryttämistukea ja nuoren viljelijän tukea sekä seuraavia tuotantosidon-
naisia tukia:

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleviin hakemuksiin sovelletaan tämän lain voimaan tul-
lessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 3.12.2015

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jari Leppä kesk
varapuheenjohtaja Reijo Hongisto ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Teuvo Hakkarainen ps
jäsen Hanna Halmeenpää vihr
jäsen Lasse Hautala kesk
jäsen Anne Kalmari kesk
jäsen Susanna Koski kok
jäsen Kari Kulmala ps
jäsen Mats Löfström r
jäsen Jari Myllykoski vas

Valiokunnan mietintö MmVM 9/2015 vp

jäsen Arto Satonen kok
jäsen Tytti Tuppurainen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Carl Selenius